

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Александър Николов Ташев
Лесотехнически университет – София

за материалите, представени от доц. д-р Светлана Темелкова Банчева от ИБЕИ-БАН, за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор” в професионално направление 4.3. „Биологични науки“, научна специалност „Ботаника“, обявен за целите на секция „Флора и растителност” на отдел „Растително и гъбно разнообразие и ресурси”, ИБЕИ-БАН, публикуван в „Държавен вестник”, брой 64, от 05.08.2014 г. и в сайта на ИБЕИ-БАН за секция „Флора и растителност” на отдел „Растително и гъбно разнообразие.

1. Кратки биографични данни за кандидата.

Светлана Темелкова Банчева е родена на 18.04.1966 г. в град Брезник. През 1990 г. завършва СУ „Св. Кл. Охридски” по специалността „Биология”. В периода 1996-1999 г.г. е редовен докторант в СУ „Кл. Охридски”, като защитава дисертация на тема „Биосистематично проучване на род *Centaurea* (sect. *Cyanus* и *Lepteranthus*) в България” и придобива образователната и научна степен „доктор” по научната специалност „Ботаника”, съответстваща на научното направление и специалността на настоящия конкурс. От 1991 до 1995 г. тя работи като асистент по дисциплината „Ботаника” в Катедрата по ботаника при Биологическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски”. От януари 2007 тя е избрана за доцент в Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН, в секция „Флора и растителност”. В периода октомври 2003 – април 2009 г. тя работи като гост преподавател в катедрата по ботаника в университета в Палермо, Италия.

2. Общо описание на представените материали.

Кандидатът Светлана Темелкова Банчева е представила за участието си в конкурса 87 публикации. В материалите са включени само публикациите след придобиване на научното звание „доцент”. Представените материали могат да се класифицират по следния начин:

- Монографии – 3 бр.;
- Издадени книги – 1 книга, 1 глава от книга; 41 статии в Червена книга на Р България, т. I, 1 статия в книгата „Important Plant Areas in Bulgaria”;
- Отпечатани и на електронен носител и в интернет – да;
- Във виртуални библиотеки – няма;

Публикации в научни списания – 61 бр.

- Публикации в списания с импакт фактор – 20 бр. (2 монографии и 18 статии);
- в международни реферирани – 56 бр.;
- в национални реферирани – 6 бр.;
- в нереперирани – 0 бр.;

Публикации в сборници от научни форуми – 10 бр.

- национални – 6 бр.;
- международни – 4 бр.;
- Научно-популярни и приложни публикации – 34 бр. (1 книга, 16 методики, 8 брошури, 9 плаката);
- Пленарни доклади – 0 бр.;
- Поканени доклади – 3 бр.;
- Доклади на международни научни форуми – 58 бр.;
- Доклади на национални научни конференции, сесии и семинари – 17 бр.

От всички публикации само 4 броя са публикувани на български език, останалите са на чужд език – 83 броя на английски и по 1 статия на испански и италиански. Четиринадесет публикации са самостоятелни, по 24 публикации са с един или двама съавтори и с трима или повече съавтори са 25 публикации.

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата.

До настоящия момент кандидатката е открила 239 цитирания на нейните публикации, от които 108 са в списания с импакт-фактор. Този факт свидетелства за високото научно ниво на нейните публикации.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата:

4.1. Учебно-педагогическа дейност.

Учебно-педагогическата дейност на доц. д-р С. Банчева се състои в провеждане на лекции в периода 2003-2009 г.г. по дисциплините „Систематика на растенията”, „Палеоботаника” и „Таксономия на растенията” като гост преподавател в катедрата по Ботаника в Университета в град Палермо, Италия. В периода 1991-1999 г.г. тя е провеждала упражнения в Биологическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” по дисциплините „Систематика на висшите растения”, „Интегриран практикум по ботаника”, „Растителна география” и „Естествени растителни ресурси”. Също там е провеждала учебни практики по дисциплината „Систематика на растенията”. Ръководила е един дипломант в ОКС „магистър”. Била е научен ръководител на един докторант, защитил успешно през тази година и в момента е ръководител на още двама докторанти, които трябва да защитят докторатите си през 2016 година.

4.2. Научна, научноприложна и методична дейност:

Научната, научно приложната и методичната дейност на кандидата е насочена в следните няколко направления:

- Таксономия, номенклатура и биосистематика;
- Фитохимични и хемотаксономични изследвания;
- Флористични новитати и флористични проучвания и опазване на флористичното и растителното разнообразие;
- Научноприложни приноси;
- Методични приноси.

4.3. Научни, научноприложни и методични приноси.

Приносите на кандидата в по-горе посочените направления на научни изследвания могат да се обобщят по следния начин:

4.3.1. Научни приноси в направление „Таксономия, номенклатура и биосистематика”.

- Описани са 6 нови за науката видове висши растения;
- Извършена е таксономична ревизия на видове от подтриб *Centaureinae* (*Asteraceae*);
- Получени са оригинални данни за поленовата морфология на 4 таксона от род *Centaurea* s.l. (*Asteraceae*);
- Изследвани са кариологично 15 вида висши растения;
- За първи път е изследвано генетичното разнообразие на 37 таксона чрез използване на ITS (internal transcribed spacer) и 39ETS (external transcribed spacer), ядрената филогения, биогеографията и еволюцията на жизнените форми на sect. *Cyanus* от род *Centaurea*.;
- За първи път са получени *in vitro* култури от 3 вида консервационно значими вида от род *Centaurea*;
- Получени са оригинални данни за основните диагностични различия между три родствени вида от род *Centaurea* във флората на Турция;
- Изследвано е генетичното разнообразие в род *Centaurea* чрез използването на изоензими.

4.3.2. Научни приноси в направление „Фитохимични и хемотаксономични изследвания”.

- Изследвани са сесквитерпеноидите в подтриб *Centaureinae* на триб *Cardueae* (*Asteraceae*);
- Изследвани са флавоноидите в подтриб *Centaureinae* на триб *Cardueae* (*Asteraceae*);
- Изследвани са метаболитите в род *Onopordum*, триб *Cardueae* (*Asteraceae*);

- Проучено е разпространението и идентифицирането на вторични метаболити в надземните части на българския ендемит *C. moesiaca* Urum. & J. Wagner, установено е съдържанието на летливите вещества в надземните части на 13 таксона и в корените на 1 вид от род *Centaurea* и са изследвани повърхностните флавоноиди на 3 вида от род *Centaurea*;
- Проучена е и антимикробната активност на 3 вида от род *Centaurea*.

4.3.3. Научни приноси в направление „Флористични новитати и флористични проучвания и опазване на флористичното и растителното разнообразие”.

- Получени са нови хорологични данни за 34 вида висши растения от флората на България;
- Изследван е на популационния статус на 3 таксона с високо консервационно значение;
- Изследвани са територии с висока концентрация на таксони с консервационно значение с цел обявяването им като «Важни места за растения в България»;
- Взето е участие в изграждането на пилотна мрежа от малки защитени местности за опазване на редки растения в България.

4.3.4. Научноприложни приноси.

Научно-приложните приноси на доц. д-р С. Банчева се свеждат до следните дейности:

- Оценка по критериите на IUCN на 7 вида с консервационно значение;
- Приноси в изготвянето на Червен лист на висшите растения в България (50 вида) и Червена книга. Т.1. Растения (41 вида);
- Водеща роля за осигуряването на възможност и реализирането на цялостната реконструкция на Хербариума на ИБЕИ-БАН (регистриран в Index Herbariorum с акроним SOM) и на Микологичната колекция (SOMF);
- Изготвяне на планове за действие на 9 застрашени растителни вида с единични находища в България;
- Идентифициране и картиране на местообитания и видове растения с консервационно значение от Приложения 1 и 2 на Директива 92/43/ЕИО за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, в съответствие с критериите на Natura 2000 и Българското законодателство;
- Изготвени са “Общи доклади за разпространение и оценка на ПС на целеви видове растения и природни местообитания”, “Схеми за мониторинг на целеви видове растения” и “Специфични доклади за разпространение и оценка на ПС на целеви видове растения и

природни местообитания” във връзка с проект “Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – Фаза I”;

- Направени са предложения и е изготвена цялостната документация за обявяване на защитени местности за опазване на редки видове растения. Като резултат са обявени 14 защитени местности.

4.3.5. Методични приноси.

- Изготвени са методики за картиране и методики за оценка на ПС на 5 целеви вида, разработени във връзка с проект “Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – Фаза I”;
- Разработена е единна Методика за мониторинг и единна Методика за оценка на състоянието на видовете висши растения от НСМБР, която включва 200 вида растения.

5. Оценка на личния принос на кандидата.

Личният принос на кандидата в представената научна продукция е значителен – общо 36 публикации са самостоятелни или с един съавтор и са посветени на проблемите в областта на професионалните му интереси. Това показва способност на автора самостоятелно да формулира и разрешава поставените проблеми. В същото време останалите публикации демонстрират способности и възможности за работа в екип.

6. Критични бележки.

По представените материали могат да бъдат направени някои критични бележки:

1. В документите за хабилизацията част от представената информация (CV, справка за преподавателската работа и др.) е на италиански език, а част от публикациите, които са на български език са цитирани на английски, като в скоби пише „in Bulgarian” – считам че членовете на журито не са длъжни да знаят италиански език и беше добре тази информация да бъде на български.
2. В раздел III. на приносите – **„Флористични новитати и флористични проучвания – нови хорологични данни за висши растения в България: 34 съобщения”**, очевидно става дума за съобщения за 34 вида, а не за 34 флористични съобщения.
3. В справката за приносите е написано че **„Със звезда (*) и в „bold” са обозначени приносите и публикациите, които имат отношение към настоящия конкурс. Без обозначение със звезда са приносите които ще бъдат представени за получаване на научната степен „Доктор на науките”**. Считам, че кандидатката е трябвало да представи само приносите които имат отношение към

настоящия конкурс и да не представя тези, които ще бъдат представени за получаване на научната степен „Доктор на науките“ защото се получава объркване. В настоящето становище са посочени всички приноси на кандидатката без разграничаване.

7. Лични впечатления.

Моите лични впечатления от кандидата са свързани с професионалното ни общуване като колеги в областта на ботаниката. Аз неведнъж съм правил консултации с нея, свързани най-често с разпознаване на видове от род *Centaurea*, а също и по други въпроси и винаги съм получавал отлични професионални консултации. В такива моменти е проличавала компетентността и в нейната професионална област.

8. Заключение.

Във връзка с посоченото по-горе, считам, че Светлана Темелкова Банчева отговаря на всички изисквания за заемане на за академичната длъжност „професор“ в професионално направление 4.3. „Биологични науки“, научна специалност "Ботаника" и предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително за избирането и.

17.11.2014 г.

Член на жури:

/проф. д-р А. Гашев/
